

Wytyczne

Wytyczne 02/2024 dotyczące art. 48 RODO

Wersja 2.1

Przyjęto 4 czerwca 2025 r.

Translations proofread by EDPB Members.

This language version has not yet been proofread.

Historia wersji

Wersja 1.0	2 grudnia 2024 r.	Przyjęcie wytycznych do konsultacji publicznych
Wersja 2.0	4 czerwca 2025 r.	Przyjęcie wytycznych po konsultacjach publicznych
Wersja 2.1	20 czerwca 2025 r.	Ulepszono rozdzielczość załącznika

STRESZCZENIE

Artykuł 48 RODO stanowi, że: „Wyrok sądu lub trybunału oraz decyzja organu administracyjnego państwa trzeciego wymagające od administratora lub podmiotu przetwarzającego przekazania lub ujawnienia danych osobowych mogą zostać uznane lub być egzekwowalne wyłącznie, gdy opierają się na umowie międzynarodowej, takiej jak umowa o wzajemnej pomocy prawnej, obowiązującej między wzywającym państwem trzecim a Unią lub państwem członkowskim, bez uszczerbku dla innych podstaw przekazania na mocy niniejszego rozdziału”.

Celem niniejszych wytycznych jest sprecyzowanie uzasadnienia i celu przedmiotowego artykułu, w tym jego powiązania z innymi przepisami rozdziału V RODO, oraz przedstawienie praktycznych zaleceń dla administratorów i podmiotów przetwarzających w UE, którzy mogą otrzymywać żądania [wnioski] od organów państw trzecich dotyczące ujawnienia lub przekazania danych osobowych.

Głównym celem tego przepisu jest wyjaśnienie, że wyroki lub decyzje organów państw trzecich nie mogą być automatycznie i bezpośrednio uznawane lub egzekwowalne w państwie członkowskim UE, co służy podkreśleniu suwerenności prawnej w stosunku do prawa państwa trzeciego. Co do zasady uznawanie i egzekwowalność zagranicznych wyroków i decyzji jest zapewniona przez obowiązujące umowy międzynarodowe.

Niezależnie od tego, czy istnieje obowiązująca umowa międzynarodowa, jeśli administrator lub podmiot przetwarzający w UE otrzyma żądanie organu z państwa trzeciego o udostępnienie danych osobowych i odpowie na nie, taki przepływ danych stanowi przekazanie danych na mocy RODO i musi być zgodny z art. 6 i przepisami rozdziału V.

Umowa międzynarodowa może stanowić zarówno podstawę prawną (zgodnie z art. 6 ust. 1 lit. c) lub art. 6 ust. 1 lit. e)), jak i podstawę przekazania (zgodnie z art. 46 ust. 2 lit. a)).

W przypadku braku umowy międzynarodowej lub jeśli umowa nie stanowi podstawy prawnej na mocy art. 6 ust. 1 lit. c) lub art. 6 ust. 1 lit. e), można rozważyć inne podstawy prawne. Podobnie, jeśli nie obowiązuje umowa międzynarodowa lub umowa nie przewiduje odpowiednich zabezpieczeń na mocy art. 46 ust. 2 lit. a), zastosowanie mogą mieć inne podstawy przekazania, w tym wyjątki określone w art. 49.

Spis treści

1	Wprowadzenie	5
2	Jaki jest zakres niniejszych wytycznych?	6
3	Jaki jest cel art. 48?	7
4	W jakich sytuacjach zastosowanie ma art. 48?	7
5	Na jakich warunkach administratorzy i podmioty przetwarzające mogą odpowiadać na żądania organów państw trzecich?	8
5.1	Zgodność z art. 6 RODO	9
5.2	Zgodność z rozdziałem V RODO	11
	Załącznik – Praktyczne kroki	14

Europejska Rada Ochrony Danych

uwzględniając art. 70 ust. 1 lit. e) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (dalej „RODO”),

uwzględniając Porozumienie EOG, w szczególności jego załącznik XI i protokół 37, zmienione decyzją Wspólnego Komitetu EOG nr 154/2018 z dnia 6 lipca 2018 r.¹,

uwzględniając art. 12 i art. 22 regulaminu wewnętrznego,

PRZYJMUJE NASTĘPUJĄCE WYTYCZNE:

1 WPROWADZENIE

1. Artykuł 48 RODO – zatytułowany „Przekazywanie lub ujawnianie niedozwolone na mocy prawa Unii” – stanowi, że: „Wyrok sądu lub trybunału oraz decyzja organu administracyjnego państwa trzeciego wymagające od administratora lub podmiotu przetwarzającego przekazania lub ujawnienia danych osobowych mogą zostać uznane lub być egzekwowalne wyłącznie, gdy opierają się na umowie międzynarodowej, takiej jak umowa o wzajemnej pomocy prawnej, obowiązującej między wzywającym państwem trzecim a Unią lub państwem członkowskim, bez uszczerbku dla innych podstaw przekazania na mocy niniejszego rozdziału”.
2. Celem niniejszych wytycznych jest sprecyzowanie uzasadnienia i celu art. 48 RODO, w tym jego powiązania z innymi przepisami rozdziału V RODO, oraz przedstawienie praktycznych zaleceń dla administratorów i podmiotów przetwarzających w UE, którzy mogą otrzymywać żądania od organów państw trzecich dotyczące ujawnienia lub przekazania² danych osobowych.
3. Przepis ten jest częścią rozdziału V RODO pt. „Przekazywanie danych osobowych do państw trzecich lub organizacji międzynarodowych”. Oznacza to, że należy go interpretować w związku z art. 44 RODO, który wyraźnie stanowi, że „**[w]szystkie przepisy niniejszego rozdziału należy stosować z myślą o zapewnieniu, by nie został naruszony stopień ochrony osób fizycznych zagwarantowany w [RODO]**”. Ponadto art. 48 należy interpretować w związku z motywem 102 RODO, w którym wyraźnie stwierdza się, że RODO „[...] pozostaje bez uszczerbku dla umów międzynarodowych między Unią a państwami trzecimi regulujących przekazywanie danych osobowych, w tym zawierających odpowiednie zabezpieczenia dla osób, których dane dotyczą”.

¹ Odniesienia do „UE” i „państw członkowskich” w niniejszym dokumencie należy rozumieć, odpowiednio, jako odniesienia do „EOG” i „państw członkowskich EOG”.

² Artykuł 48 odnosi się do „przekazywania lub ujawniania”. W związku z tym będzie to terminologia stosowana w całym tekście niniejszych wytycznych, mimo że EROD wyraźnie stwierdziła w swoich wytycznych 05/2021, że ujawnienie danych osobowych kwalifikuje się jako przekazanie, pod warunkiem że spełnione są trzy kryteria określone w wytycznych (zob. część 2.2 wytycznych EROD 05/2021 w sprawie wzajemnych zależności między stosowaniem art. 3 a przepisami dotyczącymi międzynarodowego przekazywania danych zgodnie z rozdziałem V RODO).

2 JAKI JEST ZAKRES NINIEJSZYCH WYTYCZNYCH?

4. W wytycznych skoncentrowano się na żądaniach mających na celu bezpośrednią współpracę między organem państwa trzeciego a podmiotem prywatnym w UE (w przeciwieństwie do innych scenariuszy, w których dane osobowe są wymieniane bezpośrednio między organami publicznymi odpowiednio w UE i w państwach trzecich, np. na podstawie umowy [traktatu] o wzajemnej pomocy prawnej). Takie żądania mogą pochodzić od wszelkiego rodzaju organów publicznych, w tym organów nadzorujących sektor prywatny, takich jak organy nadzoru bankowego i organy podatkowe, a także organów ścigania i bezpieczeństwa narodowego³.
5. Niniejsze wytyczne dotyczą wyłącznie sytuacji, w której takie żądania kierowane są do administratorów lub podmiotów przetwarzających w UE, a przetwarzanie przez nich danych osobowych podlega art. 3 ust. 1 RODO.
6. Artykuł 48 nie wprowadza rozróżnienia między prywatnymi lub publicznymi administratorami a podmiotami przetwarzającymi, do których organy państwa trzeciego kierują żądanie udostępnienia danych osobowych. Do celów niniejszych wytycznych poniższa analiza skupia się jednak na bezpośrednich żądaniach kierowanych do podmiotów prywatnych w UE, zważywszy, że wydaje się to najczęstszym scenariuszem stosowania art. 48, a żądania kierowane do organów publicznych zazwyczaj wchodzą w zakres współpracy międzynarodowej określony w umowach międzynarodowych.
7. EROD podkreśla, że poza wymogami RODO dodatkowe przepisy mogą regulować współpracę z organami publicznymi w państwach trzecich⁴. Wymogi te nie zostały uwzględnione w niniejszych wytycznych.
8. Niniejsze wytyczne nie obejmują innego scenariusza, jaki może mieć miejsce w praktyce, gdy organ państwa trzeciego zażąda danych osobowych od podmiotu mającego siedzibę na jego terytorium (spółki dominującej), który następnie zwraca się o te dane do swojej spółki zależnej w UE, aby udzielić odpowiedzi na żądanie. W takiej sytuacji przepływ danych z unijnej spółki zależnej do spółki dominującej w państwie trzecim stanowi przekazanie. Spółka zależna w UE jako podmiot przekazujący dane musi zatem przestrzegać RODO, w szczególności art. 6 RODO i rozdziału V. W zależności od zakresu decyzja stwierdzająca odpowiedni stopień ochrony na mocy art. 45 może być odpowiednim narzędziem takiego przekazywania danych. Biorąc jednak pod uwagę, że żądanie zostaje początkowo skierowane do podmiotu w tym samym państwie trzecim co wzywający organ publiczny, scenariusz ten nie wchodzi w zakres art. 48.

³ Do celów egzekwowania prawa i bezpieczeństwa narodowego wymiana danych odbywa się zwykle między zaangażowanymi organami, a zatem art. 48 nie ma zastosowania, ponieważ tego rodzaju przekazywanie danych nie wchodzi w zakres RODO. W związku z tym EROD podtrzymuje swoje – wyrażone w wytycznych dotyczących art. 49 RODO – stanowisko, zgodnie z którym: „W przypadkach gdy obowiązuje umowa międzynarodowa, taka jak traktat o wzajemnej pomocy prawnej (MLAT), przedsiębiorstwa UE powinny na ogół odrzucić bezpośrednio wnioski i odesłać organy wzywającego państwa trzeciego do istniejącego traktatu o wzajemnej pomocy prawnej lub obowiązującej umowy”. W ostatnim czasie obserwuje się jednak tendencję do negocjowania umów międzynarodowych, które przewidują również kierowanie przez organy ścigania w państwach trzecich bezpośrednich żądań dostępu do danych osobowych przetwarzanych przez podmioty prywatne w UE, np. Drugi protokół dodatkowy do Konwencji o cyberprzestępczości dotyczący wzmocnionej współpracy i ujawniania elektronicznego materiału dowodowego (CETS nr 224).

⁴ Na przykład w przypadku współpracy z organami ścigania państwa trzeciego zastosowanie miałyby również przepisy dotyczące postępowania karnego państwa członkowskiego podmiotu wezwanego

3 JAKI JEST CEL ART. 48?

9. Zgodnie z art. 48 wyroki i decyzje organów państw trzecich nakazujące administratorowi lub podmiotowi przetwarzającemu w UE przekazanie lub ujawnienie danych osobowych mogą zostać uznane lub być egzekwowalne wyłącznie, gdy opierają się na mającej zastosowanie umowie międzynarodowej⁵, takiej jak umowa o wzajemnej pomocy prawnej (ang. *mutual legal assistance treaty*, MLAT), obowiązującej między państwem wzywającym a UE lub państwem członkowskim⁶, bez uszczerbku dla innych podstaw przekazania na mocy rozdziału V RODO. Artykuł ten reguluje dostęp sądów i organów w państwach trzecich do danych osobowych objętych ochroną RODO. W motywie 115 wyjaśniono, że przepis ten ma na celu ochronę danych osobowych przed transgranicznym stosowaniem przepisów państw trzecich, które „może naruszać prawo międzynarodowe i uniemożliwiać zapewnienie osobom fizycznym ochrony zapewnianej [za pomocą RODO] przez Unię”.
10. W związku z tym w przypadku gdy dane przetwarzane w UE są przekazywane lub ujawniane w odpowiedzi na bezpośrednie żądanie organu państwa trzeciego, takie ujawnienie podlega RODO i stanowi przekazanie w rozumieniu rozdziału V. Oznacza to, że podobnie jak w przypadku każdego przekazania podlegającego przepisom RODO, musi istnieć podstawa prawna przetwarzania na mocy art. 6 oraz podstawa przekazania określona w rozdziale V.
11. EROD potwierdza, że żądanie zagranicznego organu samo w sobie nie stanowi podstawy prawnej przetwarzania ani podstawy przekazania⁷.

4 W JAKICH SYTUACJACH ZASTOSOWANIE MA ART. 48?

12. Artykuł 48 ma zastosowanie w sytuacjach, w których administrator lub podmiot przetwarzający w UE otrzymują od organu administracyjnego lub sądu w państwie trzecim decyzję lub wyrok nakazujące przekazanie lub ujawnienie danych osobowych. Zawarte w przepisie sformułowania „sąd”, „trybunał” i „organ administracyjny” odnoszą się do podmiotu publicznego w państwie trzecim. EROD uważa, że terminologia używana przez organ państwa trzeciego na określenie jego żądania jako „decyzji” lub „wyroku” nie ma decydującego znaczenia dla stosowania art. 48, o ile jest to oficjalne żądanie organu państwa trzeciego.

⁵ W odniesieniu do umowy międzynarodowej zawartej przez Unię zob. wyrok TSUE w sprawie C-327/91, Republika Francuska przeciwko Komisji, pkt 27. W odniesieniu do art. 228 Traktatu EWG TSUE zauważa, że w art. 228 określenia „umowa” użyto w znaczeniu ogólnym, aby wskazać każde zobowiązanie podjęte przez podmioty podlegające prawu międzynarodowemu, mające moc wiążącą, niezależnie od jego formalnej nazwy.

⁶ Sformułowanie to odzwierciedla przepisy prawa międzynarodowego, zgodnie z którymi decyzja krajowego sądu, trybunału lub organu administracyjnego nie wywołuje skutków prawnych w innych jurysdykcjach, chyba że przewiduje to obowiązująca umowa międzynarodowa. Jeżeli wyroki lub decyzje państw trzecich są adresowane do podmiotów w UE, musi zatem obowiązywać umowa międzynarodowa między tym państwem trzecim a UE lub danym państwem członkowskim, aby te wyroki lub decyzje mogły zostać uznane i być egzekwowalne na mocy prawa Unii lub prawa państwa członkowskiego. Konieczność zawarcia umowy międzynarodowej w celu uznania i wyegzekwowania wyroku lub decyzji państwa trzeciego należy jednak odróżnić od ustalenia, czy dane osobowe – również w przypadku braku takiej umowy – mogą zostać zgodnie z prawem przekazane do państwa trzeciego.

⁷ Zobacz także w tym względzie wspólną odpowiedź EROD i EIOD skierowaną do Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych (LIBE) w sprawie wpływu amerykańskiej ustawy o chmurze na europejskie ramy prawne ochrony danych osobowych (załącznik), s. 3.

13. EROD uważa, że brzmienie art. 48 obejmuje wszelkie możliwe sposoby udostępniania danych osobowych organowi państwa trzeciego przez administratora lub podmiot przetwarzający w UE.
14. Artykuł 48 nie ogranicza celów, dla których organ państwa trzeciego może żądać przekazania danych. W związku z tym w zakres tego przepisu wchodzi żądania organów państw trzecich wniesione w różnych kontekstach i w różnych celach, np. żądania organów ścigania lub organów bezpieczeństwa narodowego, organów nadzoru finansowego lub organów publicznych odpowiedzialnych za zatwierdzanie produktów farmaceutycznych, wyrobów medycznych itp.
15. W art. 48 nie dokonano rozróżnienia między sytuacją, w której organ państwa trzeciego zwraca się do administratora lub podmiotu przetwarzającego w UE o przekazanie lub ujawnienie danych osobowych, a administrator lub podmiot przetwarzający mogą odmówić spełnienia tego żądania – bez ponoszenia negatywnych konsekwencji prawnych na mocy prawa UE lub prawa państwa trzeciego – a sytuacją, w której odmowa może prowadzić do nałożenia sankcji za nieprzestrzeganie przepisów. EROD przypomina, że **we wszystkich przypadkach należy zastosować „test dwuetapowy”** w odniesieniu do każdego przekazania danych osobowych do państw trzecich: *po pierwsze, musi istnieć podstawa prawna przetwarzania danych wraz ze wszystkimi odpowiednimi przepisami RODO; a po drugie, należy przestrzegać przepisów rozdziału V. W związku z tym przetwarzanie, tj. przekazywanie lub ujawnianie danych osobowych, musi być zgodne z ogólnymi zasadami określonymi w art. 5 i musi opierać się na podstawie prawnej określonej w art. 6 RODO*⁸.

5 NA JAKICH WARUNKACH ADMINISTRATORZY I PODMIOTY PRZETWARZAJĄCE MOGĄ ODPOWIADĄĆ NA ŻĄDANIA ORGANÓW PAŃSTW TRZECICH?

16. Artykuł 48 jest częścią rozdziału V RODO pt. „Przekazywanie danych osobowych do państw trzecich lub organizacji międzynarodowych” i należy go interpretować w związku z art. 44 RODO, który stanowi, że „[p]rzekazanie danych osobowych, które są przetwarzane lub mają być przetwarzane po przekazaniu do państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej, następuje tylko, gdy – z zastrzeżeniem innych przepisów niniejszego rozporządzenia – administrator i podmiot przetwarzający spełnią warunki określone w niniejszym rozdziale, w tym warunki dalszego przekazania danych z państwa trzeciego lub przez organizację międzynarodową do innego państwa trzeciego lub innej organizacji międzynarodowej”. Ponadto w motywie 115 RODO wyjaśniono, że przekazywanie danych powinno być dopuszczalne wyłącznie w przypadkach, gdy spełnione są warunki określone w RODO. Oznacza to, że każde przekazanie lub ujawnienie danych osobowych w odpowiedzi na żądanie organu państwa trzeciego wymaga podstawy prawnej przetwarzania (art. 6 RODO) oraz spełnienia wymogów dotyczących przekazywania danych osobowych do państw trzecich lub organizacji międzynarodowych (rozdział V RODO).
17. Jak już wspomniano, oprócz zapewnienia zgodności z RODO administrator lub podmiot przetwarzający mogą być zobowiązani do spełnienia dodatkowych wymogów wynikających z innych instrumentów prawnych, np. krajowych przepisów proceduralnych lub umów międzynarodowych przewidujących współpracę z organem państwa trzeciego.

⁸ Zobacz wspólna odpowiedź EROD i EIOD skierowana do Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych (LIBE) w sprawie wpływu amerykańskiej ustawy o chmurze na europejskie ramy prawne ochrony danych osobowych, s. 3. Zobacz wytyczne 2/2018 w sprawie wyjątków określonych w art. 49 rozporządzenia 2016/679, przyjęte 25 maja 2018 r.

18. Ponadto jeżeli odbiorcą żądania jest podmiot przetwarzający, podmiot ten musi bez zbędnej zwłoki poinformować o tym administratora i postępować zgodnie z instrukcjami administratora dotyczącymi żądania, chyba że prawo Unii lub prawo państwa członkowskiego, któremu podlega podmiot przetwarzający, zabrania mu informowania administratora „z uwagi na ważny interes publiczny”⁹.

5.1 Zgodność z art. 6 RODO

19. Zgodnie z art. 44 RODO przekazanie danych osobowych do państwa trzeciego następuje tylko, gdy – z zastrzeżeniem innych przepisów RODO – spełnione są warunki określone w rozdziale V. W związku z tym przekazywanie danych osobowych do państw trzecich lub organizacji międzynarodowych musi również spełniać warunki określone w innych przepisach RODO.
20. Artykuł 5 ust. 1 RODO określa ogólne i obowiązkowe zasady przetwarzania danych osobowych. Zgodnie z art. 5 ust. 2 administrator jest odpowiedzialny za wypełnianie obowiązków określonych w ust. 1 (ma to również zastosowanie, gdy czynności przetwarzania są wykonywane za pośrednictwem podmiotu przetwarzającego). Zgodnie z art. 5 ust. 1 każde przetwarzanie danych osobowych musi mieć podstawę prawną na mocy art. 6. W odniesieniu do każdej konkretnej sytuacji wymagana jest zatem analiza prawna.
21. Przypadek opisany w art. 48 zakłada, że istnieje wyrok sądu lub trybunału lub decyzja organu administracyjnego państwa trzeciego zobowiązujące administratora lub podmiot przetwarzający w UE do przekazania lub ujawnienia danych osobowych. Ponadto takie żądanie organu państwa trzeciego może zostać uznane lub być egzekwowalne wyłącznie, gdy opiera się na umowie międzynarodowej, mogącej nadać żądaniu moc obowiązku prawnego, któremu podlega administrator, a którego niewypełnienie miałoby konsekwencje prawne. W przypadku gdy przetwarzanie danych osobowych odbywa się w celu wypełnienia obowiązku prawnego, **art. 6 ust. 1 lit. c)** stanowi wyraźną podstawę prawną. W związku z tym EROD jest zdania, że w przypadku opisanym w art. 48, gdy obowiązuje umowa międzynarodowa, art. 6 ust. 1 lit. c) w związku z art. 6 ust. 3 stanowi odpowiednią podstawę prawną przekazania, o ile spełnione są warunki określone w tych przepisach.
22. Obowiązująca umowa międzynarodowa oznaczałaby umowę międzynarodową przewidującą możliwość bezpośredniego zwracania się przez organy publiczne państw trzecich o dostęp do danych osobowych przetwarzanych przez podmioty prywatne w UE. Jeśli nie ma takiej umowy, ale umowa międzynarodowa przewiduje współpracę między organami publicznymi w tym konkretnym obszarze, np. umowa o wzajemnej pomocy prawnej (MLAT), podmioty prywatne w UE powinny zasadniczo skierować organ wzywającego państwa trzeciego do właściwego organu krajowego, zgodnie z procedurą przewidzianą w traktacie o wzajemnej pomocy prawnej lub umowie.
23. W przypadku wątpliwości co do istnienia umowy międzynarodowej i jej charakteru otrzymujące żądanie podmioty w UE mogą skontaktować się ze swoimi właściwymi organami krajowymi (np. ministerstwem sprawiedliwości, ministerstwem spraw zagranicznych, sektorowymi organami nadzorczymi itp.) i zasięgnąć ich opinii.
24. W przypadkach, w których na administratorze nie ciąży obowiązek prawny wynikający z umowy międzynarodowej, korzystanie z innych podstaw prawnych na mocy art. 6 pozostaje możliwe pod warunkiem spełnienia wymogów prawnych określonych w rozdziale V RODO. Zastosowanie tych

⁹ Zobacz w tym względzie art. 28 ust. 3 lit. a) RODO i wytyczne EROD 07/2020 dotyczące pojęć administratora i podmiotu przetwarzającego zawartych w RODO, przyjęte 7 lipca 2021 r.

innych podstaw prawnych należy jednak dokładnie przeanalizować w poszczególnych przypadkach. Ze względu na dużą liczbę możliwych sytuacji ogólne stwierdzenia dotyczące możliwości zastosowania art. 6 można formułować jedynie w bardzo ograniczonym zakresie.

25. Co do zasady zgoda na mocy art. 6 ust. 1 lit. a) może być uznana za podstawę prawną przekazania danych do państw trzecich. Niemniej wykorzystanie zgody jako podstawy prawnej będzie zazwyczaj nieodpowiednie w niektórych obszarach, zwłaszcza jeśli przetwarzanie danych jest związane z wykonywaniem uprawnień organów władzy publicznej¹⁰.
26. Wydaje się, że stosowanie art. 6 ust. 1 lit. b) jest wykluczone ze względu na samo jego brzmienie. EROD jest zatem zdania, że podmiot prywatny w UE **nie może powoływać się na art. 6 ust. 1 lit. b)** jako na odpowiednią podstawę prawną w celu spełnienia żądania przekazania lub ujawnienia danych wniesionego przez organ państwa trzeciego.
27. W sytuacjach, w których ujawnienie na podstawie umowy międzynarodowej nie jest obowiązkowe, ale taka współpraca jest nadal dozwolona na mocy prawa UE lub prawa państwa członkowskiego, **art. 6 ust. 1 lit. e)** może być wykorzystany jako podstawa prawna przetwarzania danych osobowych, ponieważ można je uznać za niezbędne do wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym¹¹. W takich przypadkach przetwarzanie musi opierać się na prawie Unii lub prawie państwa członkowskiego zgodnie z wymogami art. 6 ust. 3 RODO.
28. W odniesieniu do **art. 6 ust. 1 lit. d)** EROD uznaje, że w szczególnych i ustalonych okolicznościach **żywotne interesy osoby, której dane dotyczą**, można przytoczyć jako podstawę prawną przekazania danych osobowych na podstawie żądania państwa trzeciego, o ile spełnione są warunki określone w prawie międzynarodowym¹². W odniesieniu do **żywotnego interesu innych osób** EROD przypomina, że „[ż]ywotny interes innej osoby fizycznej powinien zasadniczo być podstawą przetwarzania danych osobowych wyłącznie w przypadkach, gdy ewidentnie przetwarzania tego nie da się oprzeć na innej podstawie prawnej”¹³.
29. W zależności od konkretnego przypadku EROD zakłada, że w wyjątkowych okolicznościach możliwe jest powołanie się na **art. 6 ust. 1 lit. f)** w odniesieniu do przekazywania lub ujawniania danych organom państw trzecich¹⁴. EROD przypomina w tym względzie, że wszelkie przetwarzanie oparte na prawnie uzasadnionych interesach administratora danych lub osób trzecich musi być konieczne i wyważone w stosunku do interesów lub podstawowych praw i wolności osoby, której dane dotyczą¹⁵. Wynik testu równowagi interesów decyduje o tym, czy w odniesieniu do

¹⁰ Zobacz w tym kontekście instytucja prawna w pierwszym zdaniu motywu 43 dotyczącym wymogu dobrowolności zgody. Ma to zastosowanie tym bardziej, jeżeli sprawa dotyczy organów publicznych z państw trzecich. Zobacz także wspólna odpowiedź EROD i EIOD skierowana do Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych (LIBE) w sprawie wpływu amerykańskiej ustawy o chmurze na europejskie ramy prawne ochrony danych osobowych, przypis 28.

¹¹ Zobacz na przykład art. 6 Drugiego protokołu dodatkowego do Konwencji o cyberprzestępczości dotyczącego wzmocnionej współpracy i ujawniania elektronicznego materiału dowodowego (CETS nr 224).

¹² Może to na przykład dotyczyć żądań dostępu do danych osobowych dotyczących uprowadzonych małoletnich lub innych sytuacji, w których przekazanie leży w żywotnym interesie samych osób, których dane dotyczą.

¹³ Motyw 46 RODO.

¹⁴ Więcej informacji można znaleźć w wytycznych EROD 1/2024 w sprawie przetwarzania danych osobowych na podstawie art. 6 ust. 1 lit. f) RODO (wersja 1.0), przyjętych 8 października 2024 r.

¹⁵ Oceniając wpływ na interesy osoby, której dane dotyczą, należy wziąć pod uwagę wszelkie możliwe (potencjalne lub rzeczywiste) konsekwencje przetwarzania danych dla tej osoby, zasady proporcjonalności ochrony danych, a także takie elementy, jak na przykład waga domniemyanych czynów zabronionych, które mogą zostać zgłoszone, zakres żądania, obowiązujące normy i gwarancje proceduralne w państwie trzecim oraz mające zastosowanie zabezpieczenia ochrony danych. W ocenie tej należy również zwrócić szczególną uwagę na

przetwarzania można powołać się na podstawę prawną uzasadnionego interesu. **Co do zasady wszelkie przetwarzanie oparte na prawnie uzasadnionym interesie ogranicza się w każdym przypadku do tego, co jest wyraźnie konieczne do realizacji tego konkretnego interesu administratora lub osoby trzeciej.**

30. Mimo że w niektórych przypadkach administrator może mieć prawnie uzasadniony interes w spełnieniu żądania ujawnienia danych osobowych organowi państwa trzeciego, prywatny podmiot gospodarczy, działający w charakterze administratora, nie może powoływać się na art. 6 ust. 1 lit. f) w odniesieniu do zbierania i przechowywania danych osobowych w ramach prewencji, aby móc udostępniać takie informacje organom ścigania na ich żądanie, by zapobiegać przestępstwom, wykrywać je i ścigać, w przypadku gdy takie czynności przetwarzania nie są związane z jego faktyczną działalnością (gospodarczą i handlową)¹⁶. Ponadto EROD – w odniesieniu do konkretnej sytuacji – wcześniej uznała, że interesy lub podstawowe prawa i wolności osoby, której dane dotyczą, w tych konkretnych okolicznościach przeważałyby nad interesem administratora danych polegającym na spełnieniu żądania organu ścigania państwa trzeciego w celu uniknięcia sankcji za nieprzestrzeganie przepisów¹⁷.

5.2 Zgodność z rozdziałem V RODO

31. Jak już wspomniano powyżej, art. 48 należy interpretować w związku z art. 44, ogólną zasadą przekazywania, która stanowi wstęp do tego rozdziału. W art. 44 określono następujące warunki przekazywania danych na mocy RODO: każde przekazanie podlega innym odpowiednim przepisom RODO i musi spełniać warunki określone w rozdziale V (test dwuetapowy) „z myślą o zapewnieniu, by nie został naruszony stopień ochrony osób fizycznych zagwarantowany w [przedmiotowym] rozporządzeniu”. Przepisy dotyczące międzynarodowego przekazywania danych mają na celu zapewnienie utrzymania wysokiego poziomu ochrony danych osobowych w UE w przypadku przekazywania danych do państw trzecich o różnych systemach prawnych i standardach ochrony danych.
32. W tym celu w rozdziale V wymieniono podstawy przekazania danych, poczynwszy od decyzji Komisji Europejskiej stwierdzających odpowiedni stopień ochrony na mocy art. 45. W przypadku braku decyzji stwierdzającej odpowiedni stopień ochrony odpowiednie zabezpieczenia można zapewnić za pomocą jednego z narzędzi przekazywania przewidzianych w art. 46. W przypadku braku decyzji stwierdzającej odpowiedni stopień ochrony lub odpowiednich zabezpieczeń wyjątki określone w art. 49 mogą mieć zastosowanie w ograniczonej liczbie szczególnych sytuacji.
33. W przeciwieństwie do innych przepisów rozdziału V art. 48 nie stanowi podstawy przekazania. Sam przepis nie zawiera żadnych zabezpieczeń ochrony danych, lecz wyjaśnia, że decyzje lub wyroki wydane przez organy państwa trzeciego nie mogą zostać uznane ani być egzekwowane w UE, chyba że przewiduje to umowa międzynarodowa. W związku z tym, przed spełnieniem żądania

charakter przetwarzanych danych osobowych oraz sposób ich przetwarzania. Ponadto RODO wprowadziło także konieczność uwzględnienia rozsądnych oczekiwań osoby, której dane dotyczą. Więcej informacji na temat konieczności i testu równowagi interesów można również znaleźć w wytycznych EROD 1/2024 w sprawie przetwarzania danych osobowych na podstawie art. 6 ust. 1 lit. f) RODO (wersja 1.0), przyjętych 8 października 2024 r.

¹⁶ Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 4 lipca 2023 r., Meta Platforms Inc i in. przeciwko Bundeskartellamt, sprawa C-252/21, pkt 124 i 132.

¹⁷ Zobacz stanowisko EROD wyrażone już w odniesieniu do obszaru egzekwowania prawa i bezpieczeństwa narodowego we wspólnej odpowiedzi EROD i EIOD skierowanej do Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych (LIBE) w sprawie wpływu amerykańskiej ustawy o chmurze na europejskie ramy prawne ochrony danych osobowych.

organu państwa trzeciego, o którym mowa w art. 48, administrator lub podmiot przetwarzający w UE musi określić mającą zastosowanie podstawę przekazania w innym miejscu rozdziału V.

34. Zgodnie z art. 46 ust. 2 lit. a) odpowiednie zabezpieczenia można zapewnić za pomocą „prawnie wiążącego i egzekwowalnego instrumentu między organami lub podmiotami publicznymi”, tj. umowy międzynarodowej w rozumieniu art. 48. Umowy takie są zawierane przez państwa i tradycyjnie umożliwiają współpracę między organami publicznymi, lecz mogą także przewidywać bezpośrednią współpracę między podmiotami prywatnymi i organami publicznymi¹⁸. Jeżeli umowa międzynarodowa obejmuje współpracę między administratorem lub podmiotem przetwarzającym w UE a organem wzywającego państwa trzeciego, umowa ta może służyć jako podstawa przekazania, jeżeli przewiduje odpowiednie zabezpieczenia zgodnie z art. 46 ust. 2 lit. a).
35. EROD opracowała wykaz minimalnych zabezpieczeń, które należy uwzględnić w umowach międzynarodowych objętych zakresem art. 46 ust. 2 lit. a). Takie zabezpieczenia muszą być w stanie zapewnić osobom, których dane osobowe są przekazywane, stopień ochrony zasadniczo równoważny gwarantowanemu w UE¹⁹. W związku z tym obowiązujące umowy międzynarodowe²⁰ przewidujące przekazywanie danych osobowych powinny między innymi nakładać wymóg, aby obie strony gwarantowały podstawowe zasady ochrony danych, tj. zapewniały egzekwowalne i skuteczne prawa osób, których dane dotyczą, zawierały ograniczenia dotyczące dalszego przekazywania i udostępniania danych, w tym dodatkowe zabezpieczenia danych wrażliwych, oraz zapewniały niezależne mechanizmy zaskarżenia i nadzoru²¹. Odpowiednie zabezpieczenia mogą zostać zawarte bezpośrednio w umowie międzynarodowej, która przewiduje bezpośrednią współpracę między administratorem lub podmiotem przetwarzającym a organami państwa trzeciego, lub w odrębnym prawnie wiążącym akcie.
36. Artykuł 48 odnosi się do umowy międzynarodowej „bez uszczerbku dla innych podstaw przekazania na mocy niniejszego rozdziału”. W opinii EROD, w odniesieniu do wymogów rozdziału V²², sformułowanie to może obejmować dwie możliwe sytuacje:
- Po pierwsze, jeżeli nie istnieje **żadna umowa międzynarodowa** przewidująca współpracę między administratorem lub podmiotem przetwarzającym a organem państwa trzeciego,

¹⁸ EROD nie ma wiedzy na temat istnienia wielu tego rodzaju umów międzynarodowych. Jednym z przykładów może być dokument Rady Europy: Drugi protokół dodatkowy do Konwencji o cyberprzestępczości dotyczący wzmocnionej współpracy i ujawniania elektronicznego materiału dowodowego (CETS nr 224), który jednak nie wszedł jeszcze w życie.

¹⁹ Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, sprawa C-311/18, Data Protection Commissioner przeciwko Facebook Ireland i Maximillianowi Schremsowi („Schrems II”), pkt 96.

²⁰ W przypadku wątpliwości co do istnienia umowy międzynarodowej i jej charakteru otrzymujące żądanie podmioty w UE mogą skontaktować się ze swoimi właściwymi organami krajowymi (np. ministerstwem sprawiedliwości, ministerstwem spraw zagranicznych, sektorowymi organami nadzorczymi itp.) i zasięgnąć ich opinii.

²¹ Zobacz w tym względzie część 2 Wytycznych 2/2020 w sprawie art. 46 ust. 2 lit. a) i art. 46 ust. 3 lit. b) rozporządzenia 2016/679 dotyczącego przekazywania danych osobowych między organami i podmiotami publicznymi z EOG i spoza EOG, wersja 2.0, przyjęta 15 grudnia 2020 r.

²² W odniesieniu do art. 6 RODO może wystąpić trzecia sytuacja, w której obowiązuje umowa międzynarodowa niezapewniająca odpowiedniej podstawy prawnej na mocy art. 6 ust. 1 lit. c) lub art. 6 ust. 1 lit. e) RODO, przykładowo dlatego, że odpowiednie postanowienia umowy nie są wystarczająco szczegółowe (np. nie odzwierciedlają elementów wymienionych w art. 6 ust. 3 RODO).

przekazanie do organu państwa trzeciego musi opierać się na innej podstawie prawnej na mocy art. 6 RODO i innej podstawie przekazania określonej w rozdziale V.

- Po drugie, jeżeli istnieje umowa międzynarodowa stanowiąca podstawę prawną na mocy art. 6, ale **nie zawiera ona odpowiednich zabezpieczeń** zgodnie z art. 46 ust. 2 lit. a) i wytycznymi EROD 2/2020, administrator musi wskazać inną podstawę przekazania określoną w rozdziale V.

37. W przypadku braku mającej zastosowanie decyzji stwierdzającej odpowiedni stopień ochrony²³ lub odpowiednich zabezpieczeń – w art. 49 RODO przewidziano ograniczoną liczbę szczególnych sytuacji, w których przekazywanie danych może mieć miejsce, na przykład jeżeli jest to konieczne z uwagi na ważne względy interesu publicznego lub jeżeli jest to niezbędne do ustalenia, dochodzenia lub ochrony roszczeń²⁴. Jednakże – jak wyjaśniono w poprzednich wytycznych wydanych przez EROD – wyjątki określone w art. 49 RODO należy interpretować w sposób ścisły i odnoszą się one głównie do czynności przetwarzania, które są sporadyczne i неповtarzające się²⁵.

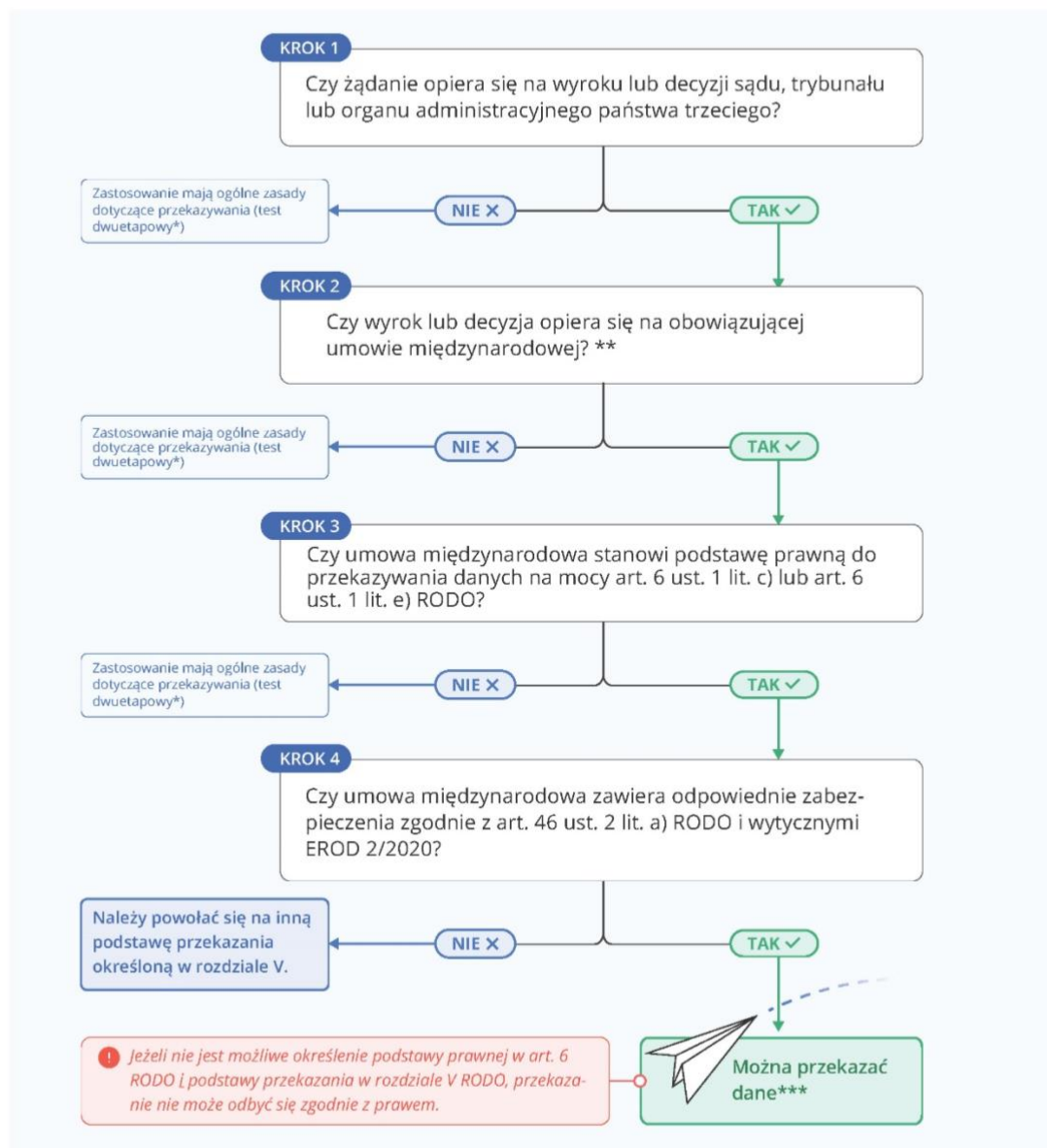
²³ Oceny, czy decyzja stwierdzająca odpowiedni stopień ochrony ma zastosowanie, należy dokonywać indywidualnie dla każdego przypadku, z uwzględnieniem w szczególności zakresu takiej decyzji.

²⁴ Zobacz art. 49 ust. 1 lit. d) i e) RODO.

²⁵ Zobacz wytyczne 2/2018 w sprawie wyjątków określonych w art. 49 rozporządzenia 2016/679, przyjęte 25 maja 2018 r.

Artykuł 48 odnosi się do sytuacji, w której organ publiczny w państwie trzecim zwraca się do administratora lub podmiotu przetwarzającego w UE o przekazanie danych temu organowi, a żądanie to wynika z wyroku lub decyzji sądu, trybunału lub organu administracyjnego państwa trzeciego.

Po otrzymaniu **żądania** dotyczącego udostępnienia danych osobowych od organu w państwie trzecim administrator lub podmiot przetwarzający²⁶ w Unii powinien odpowiedzieć na następujące pytania, aby zdecydować, czy można spełnić to żądanie:

*Test dwuetapowy: Zgodnie z prawem przekazanie danych wymaga podstawy prawnej określonej w art. 6 RODO oraz podstawy przekazania określonej w rozdziale V RODO.

** W tej konkretnej sytuacji obowiązująca umowa międzynarodowa oznaczałaby umowę międzynarodową przewidującą możliwość składania przez organy publiczne w państwach trzecich bezpośrednich żądań dostępu do danych osobowych przetwarzanych przez podmioty prywatne w UE. Jeśli nie ma takiej umowy, ale umowa międzynarodowa przewiduje współpracę między organami publicznymi w tym konkretnym obszarze, np. umowa o wzajemnej pomocy prawnej (MLAT), podmioty prywatne w UE powinny zasadniczo skierować organ wzywającego państwa trzeciego do jego właściwego organu krajowego, zgodnie z procedurą przewidzianą w traktacie o wzajemnej pomocy prawnej lub umowie (zob. także przypis 3 wytycznych).

*** Pod warunkiem zapewnienia zgodności z innymi odpowiednimi przepisami RODO.

²⁶ Jeżeli odbiorcą żądania jest podmiot przetwarzający, podmiot ten musi bez zbędnej zwłoki poinformować o tym administratora i postępować zgodnie z instrukcjami administratora dotyczącymi żądania, chyba że prawo Unii lub prawo państwa członkowskiego, któremu podlega podmiot przetwarzający, zabrania mu informowania administratora „z uwagi na ważny interes publiczny” (zob. w tym względzie art. 28 ust. 3 lit. a) RODO i wytyczne EROD 07/2020 dotyczące pojęć administratora i podmiotu przetwarzającego zawartych w RODO, przyjęte 7 lipca 2021 r.).